

**HISTOIRE DE LA GÉOGRAPHIE ET DES DÉCOUVERTES GÉOGRAPHIQUES DEPUIS LES TEMPS LES PLUS REÇULÉS
JUSQU'A NOS JOURS.**

PAR M. VIVIEN DE SAINT- MARTIN

**PRÉSIDENT HONORAIRE DE LA SOCIÉTÉ DE GÉOGRAPHIE DE PARIS DE L'ACADÉMIE ROYALE DE BERLIN DES
SOCIÉTÉS GÉOGRAPHIQUES DE SAINT-PÉTERSBOURG DE BERLIN, DE DRESDE , DE LEIPZIG , DE VIENNE , DE
GENÈVE , DE NEW YORK DE RIO DE JANEIRO , ETC. CHEVALIER DE L'ORDRE DE LA LÉGION D'HONNEUR
ACCOMPAGNÉE D'UN ATLAS HISTORIQUE En douze feuilles PARIS LIBRAIRIE HACHETTE ET CIE 79 ,
BOULEVARD SAINT - GERMAIN , 79,**

1873

Droits de traduction et de reproduction réservés.

COĞRAFYA TARİHİ VE COĞRAFİ KEŞİFLER: İLK ZAMANLARDAN GÜNÜMÜZE.

M. VIVIEN DE SAINT-MARTIN

**PARİS COĞRAFYA DERNEĞİ, BERLİN KRALİYET AKADEMİSİ VE SAINT PETERSBURG, BERLİN, DRESDEN, LEIPZIG,
VİYANA, CENEVRE, NEW YORK, RIO DE JANEIRO VB. COĞRAFYA DERNEKLERİNİN ONURSAL BAŞKANI. On iki
sayfalık bir tarih atlasıyla birlikte Légion d'honneur Şövalye Nişanı. Paris, Hachette & Co. Kitabevi, 79
Boulevard Saint-Germain,**

1873

Çeviri ve çoğaltma hakları saklıdır.

CHAPITRE II

LES HÉBREUX DEPUIS LE XIV SIÈCLE

I

BÖLÜM II

MÖ 14. YÜZYILDAN BERİ İBRANİLER-İbrahim Şimşek

Il y a dans la Genèse une page célèbre et d'un intérêt inappréciable pour l'histoire ethnographique de l'ancien monde : nous voulons parler du chapitre X, où Moïse énumère les familles issues de Noé qui repeuplèrent la terre après le déluge.

Yaratılış kitabında antik dünyanın etnografik tarihi açısından paha biçilmez bir ilgiye sahip ünlü bir sayfa vardır: Musa'nın, tufandan sonra yeryüzünü yeniden dolduran Nuh'un soyundan gelen aileleri sıraladığı X. bölüme atıfta bulunuyoruz.

La plupart des anciens peuples ont mis au début de leurs annales des traditions analogues . Après avoir vécu pendant des siècles d'une vie végétative, en quelque sorte , sans avoir conscience du développement moral qui s'opérait en lui, l'homme, à un certain moment, reporte ses regards en arrière. Il cherche à ressaisir les traces presque effacées de cette première phase de sa vie terrestre ; il s'efforce de remonter vers son origine. Cette vague réminiscence des temps antérieurs se retrouve même chez les peuplades incultes ; chez les peuples arrivés à un plus haut degré de culture, elle revêt des formes mieux arrêtées , et se pare de circonstances qui varient selon les lieux , selon les temps , et aussi selon le génie et l'imagination des races . Dans les vieux mythes religieux du premier âge des Grecs, dans les légendes que plus tard on trouva chez les Germains, dans celles qui appartiennent aux peuples de l'Iran , mais surtout dans les traditions de l'Inde aryenne

14. YÜZYILDAN BERİ İBRANİLER-İbrahim Şimşek

consignées par les Brahmanes en tête de leurs livres sacrés, il y a une légende analogue : la race humaine partagée en trois grandes familles , issues d'un être primordial, Dieu ou patriarche . Mais nulle part cette tradition ne s'est formulée d'une manière aussi précise que dans la rédaction hébraïque, et ne s'est confondue sur une aussi large échelle avec la réalité des faits .

Çoğu kadim halk, tarih kayıtlarına benzer geleneklerle başlamıştır. Yüzyıllarca bir tür bitkisel hayatta, içinde gerçekleşen ahlaki gelişimin farkında olmadan yaşayan insan, bir noktada geriye döner. Dünyevi yaşamının bu ilk evresinin neredeyse silinmiş izlerini yeniden yakalamaya çalışır; kökenlerine dönmeye çabalar. Geçmiş zamanlara dair bu belirsiz anı, kültürsüz halklarda bile bulunur; daha yüksek bir kültür seviyesine ulaşmış olanlarda ise daha belirgin biçimler alır ve yere, zamana ve ayrıca ırkların dehasına ve hayal gücüne göre değişen koşullarla süslenir. İlk Yunanlıların kadim dini mitlerinde, daha sonra Cermen halkları arasında bulunan efsanelerde, İran halklarına ait efsanelerde, ama hepsinden önemlisi Brahminlerin kutsal kitaplarının başında kaydettikleri Aryan Hindistan geleneklerinde benzer bir efsane vardır: İnsan ırkı, ilkel bir varlıktan, Tanrı'dan veya atadan gelen üç büyük aileye bölünmüştür. Fakat bu gelenek hiçbir yerde İbranice metinde olduğu kadar kesin bir biçimde formüle edilmemiştir ve hiçbir yerde olayların gerçekliğiyle bu kadar derin bir şekilde kesişmemiştir.

La Genèse, on le sait, donne à Noé trois fils, Sem, Ham et Japhet, à chacun desquels se rattache, sous la forme généalogique familière aux races pastorales , une nombreuse lignée de tribus ou de peuples . La critique moderne , depuis Samuel Bochart ' , s'est fort exercée sur ce document vénérable de la haute antiquité ; et il y aurait peu à ajouter, en particulier, à la savante Étude de feu Charles Lenormant , un de ces esprits lucides et profonds qui sont, en érudition, l'honneur de l'école française, pour mettre sur tous les points cette Étude au courant des faits acquis .

Bildiğimiz gibi Yaratılış, Nuh'a Sam, Ham ve Yafet adında üç oğul verir ve her biri, çoban halkların aşına olduğu soyağacı biçiminde, sayısız kabile veya halk soyuna bağlıdır. Samuel Bochart'tan bu yana modern eleştiri, bu çok eski çağlara ait saygıdeğer belgeye büyük ölçüde odaklanmıştır; özellikle de, Fransız okulunun bilgisiyle gurur duyduğu berrak ve derin zihinlerden biri olan merhum Charles Lenormant'ın bilgili çalışmasına, bu çalışmayı her noktada yerleşik gerçeklerle güncellemek için ekleyecek pek bir şey yoktur.

Nous n'avons pas à suivre le détail du document sacré ; il suffira d'en noter les grands traits .

Kutsal belgenin ayrıntılarını takip etmemize gerek yok; onun başlıca özelliklerini belirtmek yeterli olacaktır.

Les trois divisions rapportées à Sem, Ham et Japhet, représentent trois groupes de peuples dont la séparation est rigoureusement conforme aux données les mieux établies de la linguistique et de l'histoire . Le plus savant professeur du Collège de France ne déterminerait pas aujourd'hui un agroupement ethnologique plus exact dans les populations dont l'ensemble constitue la race Blanche . Les fils de Sem, ou la famille Sémitique, représentent l'ensemble des tribus , en grande partie pastorales, qui avaient alors, et qui ont encore pour domaine les larges plaines de l'Euphrate avec la vallée du Tigre, et les immenses solitudes du nord de l'Arabie. Les représentants historiques de cette race ont été dans l'antiquité l'empire Ninitive , le royaume de Babylone et les Hébreux ; dans les temps modernes, ce sont les Arabes . Les fils de Ham, ou la famille Hamitique, représentent une longue ceinture de populations de même sang que les Sémites , et en partie de même langue, mais qui occupaient, au sud de ceux- ci, les contrées littorales que baigne la mer

14. YÜZYILDAN BERİ İBRANİLER-İbrahim Şimşek

Érythrée, longeant à l'ouest le golfe Persique , enveloppant les deux rives du golfe Arabique, occupant la contrée du Liban au fond de la Méditerranée, remplissant en grande partie le bassin du Nil, et se prolongeant à l'ouest sur toute la zone de la Méditerranée jusqu'à l'Atlas . C'est le royaume Himyarite dans l'Arabie méridionale, c'est la Phénicie, c'est l'Égypte des pharaons, et avec ces États autrefois si célèbres, c'est le groupe immense des tribus berbères. La racine Ham , en hébreu et dans les autres langues de la même famille, comporte la triple acception de soleil , de chaleur et de noir ; les peuples de Ham n'étaient originairement pour les Sémites que les tribus des contrées les plus chaudes du Midi , celles que le soleil brûle et noircit de ses feux : non pas les Nègres, qui ne figurent pas dans la Table de Moïse , mais les peuples au teint foncé des rivages de la mer du Midi . Les Hamites , aux yeux des tribus pastorales de la race de Sem , avaient une autre marque d'infériorité, germe d'une profonde antipathie : c'était d'être en grande partie des peuples sédentaires .

Sam, Ham ve Yafet'e atfedilen üç bölüm, ayrımları dilbilim ve tarihin en köklü verileriyle kesin olarak tutarlı olan üç halk grubunu temsil eder. Collège de France'daki en bilgili profesör bile bugün Beyaz ırkı oluşturan halklar arasında daha kesin bir etnolojik gruplama belirleyememiştir. Sam'ın oğulları veya Sami ailesi, o zamanlar ve hâlâ toprakları olarak Dicle vadisi ile Fırat'ın geniş ovalarına ve Kuzey Arabistan'ın uçsuz bucaksız çöllerine sahip olan, büyük ölçüde çoban olan tüm kabileleri temsil eder. Bu ırkın tarihi temsilcileri, antik çağda Ninova İmparatorluğu, Babil Krallığı ve İbraniler'di; modern zamanlarda ise Araplardır. Ham'ın oğulları veya Hami ailesi, Samilerle aynı kandan ve kısmen aynı dilden olan, ancak ikincisinin güneyinde, Eritre Denizi'nin yıkadığı kıyı bölgelerini işgal eden, batıda Basra Körfezi'ne komşu olan, Arap Körfezi'nin her iki kıyısını da kapsayan, Akdeniz'in başındaki Lübnan bölgesini işgal eden, Nil havzasını büyük ölçüde dolduran ve batıya doğru tüm Akdeniz bölgesi boyunca Atlas Dağları'na kadar uzanan uzun bir nüfus kuşağını temsil eder. Bu, Güney Arabistan'daki Himyarit krallığıdır, bu Fenike'dir, bu firavunların Mısır'ıdır ve bir zamanlar çok ünlü olan bu devletlerle birlikte, bu muazzam Berberi kabileleri grubudur. Ham kökü, İbranice'de ve aynı aileden diğer dillerde, güneş, sıcaklık ve siyahın üçlü anlamını taşır; Ham halkları, başlangıçta, Samiler için, yalnızca en sıcak güney bölgelerinin, güneşin sığağında kavruken ve kararan kabileleriydi: Musa'nın Tabletleri'nde adı geçmeyen Siyahlar değil, Akdeniz kıyılarının koyu tenli halklarıydı. Sam ırkının çoban kabilelerinin gözünde Hamitler, bir başka aşağılık belirtisi, derin bir antipatinin tohumunu taşıyorlardı: büyük ölçüde yerleşik halklardı.

De même que l'appellation de fils de Ham signifie pour les Sémites les peuples brûlés du Midi , celle de fils de Japhet désigne les peuples du Nord. Ils occupaient la zone montagneuse qui commence au sud de la mer Caspienne, court à travers l'Arménie en longeant le Caucase , atteint le Pont-Euxin à son angle sud-est, et traverse l'Asie Mineure dans la direction de la mer Egée . Cette disposition géographique est indiquée par la série de peuples que l'écrivain sacré énumère . Ce sont les Mèdes (Madaï) , les Cimmériens du Pont (Gomer) , Thogorma, père des Arméniens , Javan ou les Ioniens , branche asiatique des Hellènes . Nous ne rappelons que les noms les plus célèbres et les mieux connus. Ce n'est plus seulement l'habitation géographique qui sépare la famille japhétide des Sémites ; c'est aussi la différence des langues , non moins que la différence absolue de mœurs, de croyances et de genre de vie. Ainsi donc, les Sémites au centre, dans le bassin de l'Euphrate , les Hamites au midi sur la mer Erythrée, les Japhétides au nord vers la Caspienne , le Caucase et l'Euxin : voilà la Mappemonde de Moïse . L'identification

14. YÜZYILDAN BERİ İBRANİLER-İbrahim Şimşek

parfaitement certaine de tous les noms essentiels de la Table fixe d'une manière absolue l'ensemble et le pourtour général des pays qu'elle embrasse.

"Ham oğulları" adı Samiler için "Güney'in Yanmış Halkları"nı ifade ettiği gibi, "Yafet oğulları" adı da Kuzey halklarını ifade eder. Hazar Denizi'nin güneyinden başlayıp Kafkasya boyunca Ermenistan'dan geçen, güneydoğu köşesinde Karadeniz'e ulaşan ve Küçük Asya'yı geçerek Ege Denizi'ne ulaşan dağlık bölgeyi işgal etmişlerdir. **Bu coğrafi düzen, kutsal metin yazarının saydığı halklar dizisiyle de kanıtlanmaktadır. Bunlar Medler (Madaî), Pontuslu Kimmerler (Gomer), Ermenilerin atası Togorma, Cavalılar veya Yunanlıların Asya kolu olan İyonyalılarıdır.** Biz sadece en ünlü ve tanınmış isimlerden bahsediyoruz. Yafet ailesini Samilerden ayıran artık yalnızca coğrafi konum değil; aynı zamanda dillerdeki farklılık, en az gelenek, inanç ve yaşam tarzındaki mutlak farklılık kadar önemlidir. Böylece, Fırat havzasının merkezinde Samiler, güneyde Eritre Denizi kıyısında Hamitler, kuzeyde Hazar Denizi'ne doğru Yafesliler, Kafkaslar ve Karadeniz: işte Hz. Musa'nın Dünya Haritası. Tablo'daki tüm temel isimlerin kusursuz bir şekilde tanımlanması, kapsadığı ülkelerin bütünlüğünü ve genel hatlarını kesin olarak ortaya koymaktadır. <<Thorgomlar Babil kulesini kuran ve sonra İskit olarak anılan topluluklardır>>

Ajoutons qu'à aucune époque antérieure aux Séleucides , les notions géographiques du peuple hébreu et de ses écrivains n'ont dépassé notablement les bornes de la Mappemonde de Moïse ; c'est ce que montrent de nombreux passages des Prophètes. Dieu, parlant à son peuple par la bouche de Jérémie (septième siècle avant notre ère) , et lui prédisant la prochaine captivité, lui dit : « Je vous chasserai de ce pays dans une terre qui vous est inconnue , comme elle l'a été à vos pères ; » et cette terre inconnue est une des provinces du royaume de Ninive . L'expression « les extrémités du monde >> revient fréquemment chez les Prophètes, en parlant de contrées du Nord qui appartiennent à la Médie ou à l'Arménie, et le mot n'est pas ici une expression métaphorique . Le seul nom nouveau qui vient alors s'ajouter à la nomenclature de Moïse est celui de la Perse (Paras) , ce qui fait voir que, longtemps avant Cyrus , les Perses avaient déjà une assez grande notoriété en Asie.

Ayrıca, Seleukoslar'dan önce hiçbir dönemde İbrani halkının ve yazarlarının coğrafi anlayışının Musa'nın dünya haritasının sınırlarının ötesine önemli ölçüde uzanmadığı da belirtilmelidir; bu, Peygamberler'deki sayısız pasajla kanıtlanmaktadır. Tanrı, Yeremya aracılığıyla **(MÖ yedinci yüzyıl)** halkına seslenerek ve yaklaşan esaretlerini önceden haber vererek şöyle demiştir: "Sizi bu topraklardan, atalarınızın bilmediği gibi, sizin de bilmediğiniz bir topraklara süreceğim." Bu bilinmeyen topraklar, Ninova Krallığı'nın eyaletlerinden biriydi. "Dünyanın uçları" ifadesi, Peygamberler'de Med veya Ermenistan'a ait kuzey bölgelerini ifade etmek için sık sık geçer ve bu ifade burada mecazi olarak kullanılmaz. Musa'nın terminolojisine eklenen tek yeni isim, Perslerin (Paras) adıdır; bu da, Kiros'tan çok önce Perslerin Asya'da oldukça yüksek bir üne sahip olduğunu gösterir.

De ce qui précède il ressort plusieurs faits importants .

Premièrement , Moïse n'a pas connu la race Nègre . Ses Kouschites , les plus méridionaux des fils de Ham, sont, en Asie et en Afrique, les riverains des mers qui environnent l'Arabie ; de même que, dans la géographie des inscriptions pharaoniques , où se trouve aussi le nom de Kousch, il ne désigne que les peuples du Nil au-dessus de l'Égypte , c'est-à-dire les populations de la Nubie et des rivages africains du golfe Arabique, pays où il n'y a jamais eu un seul Nègre .

Yukarıdakilerden birkaç önemli gerçek ortaya çıkıyor.

14. YÜZYILDAN BERİ İBRANİLER-İbrahim Şimşek

İlk olarak, Musa Siyah ırkı tanıımıyordu. Ham oğullarının en güneydekileri olan Kuşlular, Asya ve Afrika'da, Arabistan'ı çevreleyen denizlerin sakinleridir; benzer şekilde, Kuş isminin de geçtiği Firavun yazıtlarının coğrafyasında, bu isim yalnızca Mısır'ın kuzeyindeki Nil halklarını, yani Nubya ve Arap Körfezi'nin Afrika kıyılarındaki, tek bir Siyah insanın bile yaşamadığı toprakları ifade eder.

Secondement, Moïse n'a connu aucun peuple appartenant à la race mongolique.

İkincisi, Musa Moğol ırkına mensup hiçbir halkı tanıımıyordu.

La Table ethnologique de Moïse n'a parlé que de la race blanche.

Mais non pas de toute la race blanche ; car elle ne connaît ni les Perses , ni les Bactriens, ni les Indiens, de même qu'à l'ouest elle s'arrête à la mer Égée .

Tous ces points sont mis hors de doute par la critique savante, qui professe un respect profond pour le plus vénérable des monuments de l'antiquité, mais qui ne peut voir dans un texte que ce que le texte renferme .

Musa'nın Etnolojik Tablosu yalnızca beyaz ırktan bahsediyordu.

Ancak tüm beyaz ırktan bahsetmiyordu; çünkü Perslerden, Baktriyalılardan veya Kızıldenizlilerden hiç bahsetmiyordu; tıpkı batıda Ege Denizi'nde sonlanması gibi.

Tüm bu noktalar, antik çağın en saygıdeğer anıtlarına derin bir saygı duyduğunu iddia eden, ancak bir metinde yalnızca metnin kendisinin ne içerdiğini görebilen akademik eleştiriye göre şüphe götürmez.

V

Il est un autre point non moins frappant qui ressort de l'examen de la Table ethnographique : c'est que l'espace où elle se renferme est précisément celui où s'étaient portées les expéditions des conquérants égyptiens . C'est la partie de l'Asie dont les territoires et les peuples figurent sur les monuments des bords du Nil , et qui formaient ce que l'on peut appeler la Mappemonde égyptienne : c'est aussi la Mappemonde de Moïse .

Etnografik Tablo'nun incelenmesinden de aynı derecede çarpıcı bir nokta ortaya çıkıyor: Tablonun kapsadığı alan, tam da Mısır fatihlerinin seferlerinin giriştiği alandır. Toprakları ve halkları Nil kıyısındaki anıtlarda tasvir edilen ve Mısır Dünya Haritası olarak adlandırılacak haritayı oluşturan Asya bölgesidir: aynı zamanda Hz. Musa'nın Dünya Haritası'dır.

Cette coïncidence n'a, du reste, rien que de naturel et de conforme à la logique des faits. Dans les temps où il n'y avait ni commerce ni voyages , chaque peuple , isolé dans son centre , ne connaissait, du monde que ses confins immédiats. C'est par les courses armées d'un Touthmosis et d'un Sésostris que la géographie a fait ses premières conquêtes . C'est ainsi que l'Égypte put connaître non-seulement la Mésopotamie et d'autres provinces limitrophes où les conquérants avaient porté leurs armes , mais aussi le nom des Mèdes et des autres peuples qui bordaient au nord les pays de l'Euphrate. Ces noms lointains , Moïse n'avait pu les apprendre que de l'Égypte, de même que ceux qui avaient leur siège dans le nord de l'Afrique, à l'ouest du Nil . Là où s'arrête la nomenclature des inscriptions égyptiennes, là aussi s'arrête la nomenclature de la Table généalogique . Il est impossible de ne pas être frappé de ce rapport. Et si nous ajoutons à cette source d'informations égyptiennes les généalogies des tribus sémites et d'une partie au moins des tribus de Ham, que la tradition conservait parmi les Hébreux selon la coutume chère aux peuples pasteurs , nous aurons récapitulé les différentes sources où l'écrivain sacré a dû puiser les éléments de sa Table des nations .

14. YÜZYILDAN BERİ İBRANİLER-İbrahim Şimşek

Üstelik bu tesadüf, olayların mantığıyla son derece doğal ve tutarlıdır. Ne ticaretin ne de seyahatin olduğu zamanlarda, her halk kendi merkezinde izole olmuş bir şekilde, yalnızca yakın çevresini bilirdi. Coğrafyanın ilk fetihleri, Tutmosis ve Sesostri'sin silahlı seferleri aracılığıyla gerçekleşti. Böylece Mısır, yalnızca fatihlerin silaha sarıldığı Mezopotamya ve diğer komşu eyaletleri değil, aynı zamanda Medler'in ve Fırat topraklarının kuzeyindeki diğer halkların adlarını da öğrendi. Musa, bu uzak adların yanı sıra, Nil'in batısında, Kuzey Afrika'da ikamet eden halkların adlarını da ancak Mısır'dan öğrenmiş olabilirdi. Mısır yazıtlarının isimlendirmesinin bittiği yerde, Soyağacı Tablosu'nun isimlendirmesi de biter. Bu rapordan etkilenmemek imkânsız. Ve eğer bu Mısır bilgi kaynağına Sami kabilelerinin ve en azından Ham kabilelerinin bir kısmının soyağaçlarını eklersek, ki bu gelenek İbraniler arasında çoban halklara özgü bir geleneğe göre korunmuştur, kutsal yazarın Milletler Tablosu'nun unsurlarını almış olması gereken farklı kaynakları özetlemiş olacağız.

Le chapitre célèbre auquel nous venons de consacrer quelques pages méritait à tous les titres d'arrêter notre attention . Non-seulement ce sera toujours un des souvenirs les plus précieux de nos origines, même à ne l'envisager, comme nous l'avons fait, que d'un point de vue historique et purement humain ; mais c'est aussi le plus ancien de nos monuments géographiques. Pour la première fois nous voyons les notions d'un peuple s'étendre au dehors de ses propres frontières sur une région d'une vaste étendue. Et si la Table ethnographique nous rend du même coup, comme cela nous paraît à peu près indubitable , la Mappemonde égyptienne des pharaons de la dix-neuvième dynastie, 1500 ans avant le commencement de notre ère, le document n'en devient que plus précieux aux yeux de la science .

Az önce birkaç sayfa ayırdığımız bu ünlü bölüm, her bakımdan dikkatimizi hak ediyor. Sadece tarihsel ve salt insani bir bakış açısıyla ele alınsa bile, kökenlerimizin en değerli kalıntılarından biri olarak kalacak olmasının yanı sıra, aynı zamanda coğrafi anıtlarımızın en eskisi. İlk kez, bir halkın kendi sınırlarının ötesine, uçsuz bucaksız bir bölgeye yayıldığını görüyoruz. Ve eğer Etnografik Tablo bize, neredeyse kesin gibi görünen, çağımızın başlangıcından 1500 yıl önce, On Dokuzuncu Hanedan firavunlarının Mısır dünya haritasını da gösteriyorsa, belge bilimin gözünde daha da değerli hale geliyor.

VI

La marche des Hébreux dans le désert depuis leur sortie d'Égypte , et le partage de la Terre Promise entre les tribus au temps de Josué, touchent aussi par plus d'un côté à l'histoire de la géographie. L'une est un remarquable itinéraire, le plus ancien que l'on possède, et les études locales des modernes explorateurs en ont constaté, par tout où elle est vérifiable, l'exactitude géographique ; l'autre est un type de description topographique, une véritable division cadastrale du territoire : soit que la description des envoyés du chef des Hébreux fût accompagnée , comme il est permis de le croire, d'un tableau figuré où auraient été marquées les limites des partages ; soit que les lots aient été seulement formés sur l'appréciation des explorateurs et fixés par des listes de localités, ce qui semble plus strictement conforme au texte. Il faut remarquer aussi la précision avec laquelle, en nombre d'endroits, la situation topographique des peuples cananéens antérieurs à l'arrivée des Hébreux est indiquée. On serait heureux de toujours rencontrer la même exactitude chez les meilleurs historiens de notre antiquité classique .

İbranilerin Mısır'dan çıktıktan sonra çölde yaptıkları yolculuk ve Yeşu zamanında Vaat Edilmiş Topraklar'ın kabileler arasında paylaştırılması da coğrafya tarihiyle birden fazla şekilde bağlantılıdır. Bunlardan biri, elimizdeki en eski ve modern kaşifler tarafından yapılan

14. YÜZYILDAN BERİ İBRANİLER-İbrahim Şimşek

yerel araştırmalarla doğrulanabilen her yerde coğrafi doğruluğu teyit edilmiş dikkat çekici bir güzergahtır. Diğerleri ise bir tür topografik betimleme, yani bölgenin gerçek bir kadastro bölümüdür: Ya İbrani liderin elçilerinin yaptığı betimlemeye, inanılabileceği gibi, bölüşümlerin sınırlarını gösteren resimli bir harita eşlik ediyordu; ya da kura, kaşiflerin değerlendirmesine dayanarak oluşturulmuş ve metne daha sıkı bir şekilde uygun görünen konum listeleriyle sabitlenmişti. Ayrıca, birçok yerde, İbranilerin gelişinden önce Kenan halklarının topografik konumunun ne kadar kesin bir şekilde gösterildiğini de belirtmek gerekir. Klasik antik çağımızın en iyi tarihçileri arasında da aynı doğruluğu her zaman görmekten mutluluk duyarız.

A côté de cette remarquable précision dans le détail topographique qui caractérise les quatre derniers livres du Pantateuque, et dont les Hébreux avaient puisé l'exemple en Égypte , les idées d'une nature plus générale gardent le cachet d'ignorance naïve qui est propre à l'enfance scientifique des peuples . La terre, dont les bornes sont inconnues , repose sur des fondements perdus dans l'abîme , colonnes inébranlables posées par la main de Dieu même . Le ciel visible, qui recèle les eaux et la foudre, et où le soleil, sorti d'un foyer de lumière, accomplit sa course de chaque jour pour aller se plonger dans un lieu de ténèbres , s'étend comme un pavillon au-dessus de la terre, et au delà se déploie le firmament, le ciel des cieux, selon l'expression des écrivains bibliques . Parfois , étendant aux limites extrêmes du monde l'image de l'horizon visible, la terre est représentée sous la forme d'un cercle (et non d'une sphère , comme on a souvent traduit) , au pourtour duquel la lumière confine aux ténèbres . Ces conceptions primitives sont communes à tous les peuples chez lesquels la réflexion scientifique n'a pas pas rectifié la perception des sens . On les retrouve chez les Aryas de l'Inde , souvent exprimées dans les hymnes védiques ; on les retrouve chez Homère et chez Hésiode' , qui se figurent la terre comme un disque dont les fondations s'enfoncent dans le Tartare, et sur lequel la voûte céleste se déploie comme une immense coupole métallique que soutient l'Atlas. Mais ce qu'on ne trouve ni dans les deux poètes grecs ni dans les hymnes religieux des Indiens brahmaniques , c'est cette expression sublime de la toute-puissance du Dieu créateur commandant aux éléments : « J'ai dit à la mer : Tu viendras jusqu'ici et n'iras pas plus loin ; ici se brisera l'orgueil de tes flots . >>

Pantateuch'un <<Tevrat>> son dört kitabını karakterize eden ve İbranilerin Mısır'da ilham aldığı topografik ayrıntılardaki dikkat çekici kesinliğin yanı sıra, daha genel nitelikteki fikirler, ulusların bilimsel çocukluğunun karakteristik özelliği olan naif cehaletin izlerini taşır. Sınırları bilinmeyen dünya, uçurumda kaybolmuş temeller, Tanrı'nın eliyle atılmış sarsılmaz sütunlar üzerinde durmaktadır. Suları ve şimşekleri gizleyen ve bir ışık kaynağından doğan güneşin günlük seyrini tamamlayarak karanlık bir yere dalmasıyla sonuçlanan görünür gökyüzü, dünyanın üzerinde bir köşk gibi uzanır ve ötesinde, İncil yazarlarının ifade ettiği gibi, göklerin göğü olan gök kubbe açılır. Bazen, görünür ufkun görüntüsünü dünyanın en uç sınırlarına kadar uzatarak, dünya, çevresinde ışığın karanlığa yakın olduğu bir daire (ve sıklıkla çevrildiği gibi bir küre değil) olarak temsil edilir. Bu ilkel anlayışlar, bilimsel düşüncenin duyuşsal algıyı düzeltmediği tüm halklarda ortaktır. Bunlara Hindistan'ın Aryanları arasında sıklıkla rastlanır ve Vedik ilahilerde dile getirilir; dünyayı, temelleri Tartarus'a gömülen ve gök kubbenin Atlas Dağları tarafından desteklenen devasa bir metal kubbe gibi üzerinde açıldığı bir disk olarak hayal eden Homeros ve Hesiod'da da bulunur. Ancak ne iki Yunan şairinde ne de Brahman Hintlilerin dini ilahilerinde, yaratıcı Tanrı'nın elementlere hükmeden her şeye gücünün yettiğinin şu yüce ifadesi bulunur: "Denize dedim ki: Buraya kadar gelip daha ileri gidemezsin; dalgalarının gururu burada kırılacak."

14. YÜZYILDAN BERİ İBRANİLER-İbrahim Şimşek

Bu metin, M. Vivien de Saint-Martin'in 1873 tarihli Coğrafya Tarihi adlı eserinden bir alıntı olup, Yaratılış Kitabı'ndaki uluslar tablosunu (Genesis'teki 10. Bölüm) en eski etnografik ve coğrafi belge olarak analiz etmektedir. Yazar, bu belgeyi inceleyerek, sözde Musa'nın Dünya Haritası ile temsil edilen üç temel halk grubunu (Samiler, Hamiler ve Yafetliler) detaylandırır ve bu sınıflandırmanın modern dilbilim verileriyle şaşırtıcı bir tutarlılık gösterdiğini belirtir. Ancak, bu haritanın kapsamı kesinlikle Beyaz ırkın belirli bir bölgesiyle sınırlıdır ve Siyah veya Moğol ırklarına dair hiçbir bilgi içermemektedir. Metin, İbrani coğrafi bilgilerinin, antik Mısır fatihleri tarafından belirlenen sınırlar ve bölgelerle tam olarak örtüştüğünü, dolayısıyla Mısır Dünya Haritası ile aynı olduğunu savunur. Son olarak, yazar, Pentateuch'taki topografik ayrıntıların şaşırtıcı kesinliğini takdir etmekle birlikte, İbranilerin bilimin ilk aşamalarına özgü olan dünyanın düz bir disk olduğuna dair ilkel kozmolojik inancını da karşılaştırmalı olarak ele alır.

Kaynaklar, M. Vivien de Saint-Martin'in "Coğrafya Tarihi ve Coğrafi Keşifler: İlk Zamanlardan Günümüze" adlı eserinden (1873, Paris) alınmış alıntılardır. Bu metinler, özellikle 14. yüzyıldan beri İbraniler konusuna odaklanmakta ve Musa'nın etnografik tablosunun (Tekvin/Yaratılış Kitabı, X. Bölüm) coğrafya tarihi açısından önemini incelemektedir.

İşte kaynaklara dayalı kapsamlı özet:

Musa'nın Etnografik Haritası (Tekvin X. Bölüm)

Yaratılış kitabının X. bölümü, Musa'nın tufandan sonra yeryüzünü yeniden dolduran Nuh'un soyundan gelen aileleri sıralaması nedeniyle, antik dünyanın etnografik tarihi açısından paha biçilmez bir ilgiye sahiptir. Çoğu kadim halkın (İlk Yunanlılar, Cermenler, İran halkları, Aryan Hindistanı) tarihinde, insan ırkının ilkel bir varlıktan (Tanrı veya ata) gelen üç büyük aileye ayrıldığına dair benzer efsaneler bulunsa da, bu gelenek hiçbir yerde İbranice metinde olduğu kadar kesin bir biçimde formüle edilmemiştir ve olayların gerçekliğiyle bu kadar derin bir şekilde kesişmemiştir.

Nuh'un Oğulları ve Etnolojik Gruplar

Yaratılış, Nuh'un üç oğlunu Sam, Ham ve Yafet olarak adlandırır. Bu üç bölüm, ayrımları dilbilim ve tarihin yerleşik verileriyle kesin olarak tutarlı olan üç halk grubunu temsil eder ve Beyaz ırkı oluşturan halklar arasında en kesin etnolojik gruplamayı sunar.

1. Sam'ın Oğulları (Sami Ailesi):

- Büyük ölçüde çoban kabilelerdir.
- Toprakları, Dicle vadisi ile Fırat'ın geniş ovalarını ve Kuzey Arabistan'ın uçsuz bucaksız çöllerini kapsar.
- Tarihi temsilcileri arasında Ninova İmparatorluğu, Babil Krallığı ve İbraniler (antik çağda) ile Araplar (modern zamanlarda) bulunur.
- Musa'nın Dünya Haritası'nda merkezde yer alırlar.

2. Ham'ın Oğulları (Hami Ailesi):

- Samilerle aynı kandan ve kısmen aynı dilden olup, onların güneyinde yer alırlar.
- Eritre Denizi'nin yıkadığı kıyı bölgelerini, Basra Körfezi'ni, Arap Körfezi'nin her iki kıyısını, Lübnan bölgesini, Nil havzasının büyük bir kısmını ve batıya doğru tüm Akdeniz bölgesini Atlas Dağları'na kadar işgal etmişlerdir.
- Tarihi temsilcileri arasında Güney Arabistan'daki Himyarit krallığı, Fenike, firavunların Mısır'ı ve muazzam Berberi kabileleri grubu bulunur.
- "Ham" kökü İbranice ve aynı aileden dillerde güneş, sıcaklık ve siyahın üçlü anlamını taşır. Samiler için Ham halkları, yalnızca en sıcak güney bölgelerinin, güneşin sıcağında kavrulan ve kararan kabileleriydi.

14. YÜZYILDAN BERİ İBRANİLER-İbrahim Şimşek

- Önemli bir ayrıntı, bu halkların büyük ölçüde yerleşik halklar olmasıdır; bu, çoban olan Sam ırkının gözünde derin bir antipatinin tohumunu taşıyan bir aşağılık belirtisiydi.
- Ham halkları, Musa'nın Tabletleri'nde adı geçmeyen Siyahlar (Nègres) değildir.

3. Yafet'in Oğulları (Yafesliler):

- Kuzey halklarını ifade ederler.
- Hazar Denizi'nin güneyinden başlayıp Kafkasya boyunca Ermenistan'dan geçen, Karadeniz'in güneydoğu köşesine ulaşan ve Küçük Asya'yı geçerek Ege Denizi'ne ulaşan dağlık bölgeyi işgal etmişlerdir.
- Örnekler arasında Medler (Madaï), Pontuslu Kimmerler (Gomer), Ermenilerin atası Togorma ve Yunanlıların Asya kolu olan İyonyalılar (Yavan) bulunur.
- Bu aileyi Samilerden ayıran sadece coğrafi konum değil; aynı zamanda dillerindeki, geleneklerindeki, inançlarındaki ve yaşam tarzlarındaki mutlak farklılıklardır.

Haritanın Sınırları ve Coğrafi Bilginin Kaynağı

Musa'nın Etnolojik Tablosu, kapsadığı ülkelerin genel hatlarını kesin olarak ortaya koymaktadır. Ancak bu tablo kapsamı sınırlıdır:

- Tablo yalnızca Beyaz ırktan bahseder.
- Moğol ırkına mensup hiçbir halkı tanıımıyordu.
- En güneydeki Ham oğulları olan Kuşlular, Arabistan'ı çevreleyen denizlerin veya Mısır'ın kuzeyindeki Nil halklarının (Nubya ve Arap Körfezi'nin Afrika kıyıları) sakinleri olup, Musa Siyah ırkı (Nègre) tanıımıyordu.
- Tüm beyaz ırkı tanıımıyordu; batıda Ege Denizi'nde sonlanırken, Persler, Baktriyalılar veya Kızılderililerden bahsetmiyordu.

İbrani halkının ve yazarlarının coğrafi anlayışı, Seleukoslar'dan önce Musa'nın dünya haritasının sınırlarının ötesine önemli ölçüde uzanmamıştır. Peygamberler, Medya veya Ermenistan'a ait kuzey bölgelerinden bahsederken sık sık "dünyanın uçları" ifadesini kullanmışlardır. Musa'nın terminolojisine eklenen tek yeni isim, Perslerin (Paras) adıydı. Mısır Etkisi: Etnografik Tablo'nun kapsadığı alan, Mısır fatihlerinin seferlerinin (Tutmosis ve Sesostris) ulaştığı alandır. Bu alan, Mısır Dünya Haritası olarak adlandırılabilir bölgeyi oluşturur ve Musa'nın Dünya Haritası ile aynıdır. Musa, bu uzak halkların adlarını (Medler, Fırat kuzeyindeki halklar ve Nil'in batısındaki Kuzey Afrika kabileleri) ancak Mısır'dan öğrenmiş olabilirdi. Mısır yazıtlarının isimlendirmesinin bittiği yerde, Soyağacı Tablosu'nun isimlendirmesi de biter. Bu tablo, çağımızın başlangıcından 1500 yıl önce, On Dokuzuncu Hanedan firavunlarının Mısır dünya haritasını gösteriyorsa, bilimin gözünde çok değerli hale gelir.

Diğer Coğrafi Anıtlar ve İlkel Kozmoloji

Musa'nın tablosu, bir halkın kendi sınırlarının ötesine, uçsuz bucaksız bir bölgeye yayıldığını gösteren en eski coğrafi anıttır.

- İtinerer ve Topografya: İbranilerin Mısır'dan çıktıktan sonra çölde yaptıkları yolculuk, elimizdeki en eski dikkat çekici güzergâhtır ve coğrafi doğruluğu modern kaşifler tarafından teyit edilmiştir. Yeşu zamanında Vaat Edilmiş Topraklar'ın kabileler arasında paylaşılması ise, bölgenin kadastral bölümü olarak kabul edilebilecek bir topografik betimleme tipidir.
- İlkel Kozmoloji: Pantateuch'un son dört kitabını karakterize eden topografik ayrıntılardaki dikkat çekici kesinliğe rağmen (ki bu örnek Mısır'dan alınmıştır), daha genel nitelikteki fikirler, halkların bilimsel çocukluğuna özgü naif cehaletin izlerini taşır. İbraniler, sınırları bilinmeyen dünyanın, Tanrı'nın eliyle atılmış sarsılmaz sütunlar üzerinde, uçurumda kaybolmuş temeller

14. YÜZYILDAN BERİ İBRANİLER-İbrahim Şimşek

üzerinde durduğuna inanıyordu. Dünya, çevresinde ışığın karanlığa yakın olduğu bir daire (küre değil) olarak temsil edilir. Bu ilkel anlayışlar, Hint Aryanları, Homeros ve Hesiod gibi diğer halklarda da yaygındır. Ancak İbrani metinlerinde, yaratıcı Tanrı'nın elementlere hükmettiğini ifade eden yüce bir ifade bulunur: "Denize dedim ki: Buraya kadar gelip daha ileri gidemezsin; dalgalarının gururu burada kırılacak," ki bu ifade Yunan şairlerinde veya Brahman ilahilerinde bulunmaz.

Cette traduction a été réalisée avec l'aide de Google. Les passages en français proviennent du livre original.

Bu çeviri Google yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Fransızca bölümleri kitabın orijinalindendir.

Türkçeye çeviren- İbrahim Şimşek